

אפיק ושות' עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 155: 25 יוני, 2014

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון
החשמונאים 103, ת.ד. 20144 תל אביב- יפו 6120101, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

אפיק ושות' חוגגת את מונדיאל 2014 ברזיל (12 יוני - 13 יולי 2014).

- 1. תוכנית הרדיו "יום הדין" ברדיו הבינתחומי בהנחיית צוות אפיק ושות'**
קישור לתוכנית "יום הדין" בהנחיית עו"ד יניב פרידהוף ועו"ד שירה פורת ממשרד אפיק ושות'
- 2. מאמר: חשיבות ניסוח צוואה על ידי עורך דין והתנאים לקיומה**
מאמר בנושא חשיבות ניסוח צוואה על ידי עורך דין והתנאים לקיומה, מאת עו"ד לובה כהן
- 3. עדכוני תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:**
 - א. ניתן לגבות חוב מחברה חדשה אשר הוקמה כדי להתחמק מחובות עבר**
שלום קריות: כשחברה בעלת חובות מקימה חברה חדשה במטרה להתחמק מחובותיה, יורם המסך בין החברות וניתן לנקוט בהליכי הוצאה לפועל מהחברה החדשה ואף מבעלי המניות של החברה הקודמת.
 - ב. טענות בדבר בעלות במניות חברה, אף שהיא איגוד מקרקעין, מתיישנות לאחר 7 שנים**
כלכלי ת"א: בעלות במניות היא זכות אובליגטורית גם אם החברה היא איגוד מקרקעין; תביעות לגבי הזכות מתיישנות לאחר 7 שנים.
- 5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה:**
 - א. הסכם שאינו סביר ותנאיו לא הוגנים הנוגד את תקנת הציבור ואת תחושת הצדק יבוטל**
מחוזי ב"ש: הסכם ובו תנאים גרועים במידה בלתי סבירה והנוטלים כל שיקול דעת ועצמאות מצד אחד להסכם ייחשב כהסכם עושק.
 - ב. עדכוני חקיקה: חוק חופשה שנתית (תיקון מס' 13), התשע"ד-2014**
תיקון חקיקה: קרובי משפחה של חללי צה"ל או נפגעי איבה זכאים ליום חופש גם ביום אזכרה פרטית בנוסף ליום הזיכרון הממלכתי.
 - ג. פרסום לשון הרע שנעשה בתום לב ולשם הגנה על עניין אישי וכשר יזכה להגנה**
שלום פ"ת: העלאת טענות ועמידה על זכויות לא ייחשבו לשון הרע גם אם לא הוכחו בסופו של דבר הזכויות הנטענות.
- 6. עדכוני מקרקעין:**
 - תנאי בהסכם שכירות אשר נחתם במחטף אינו תקף אם נשללה לחלוטין יכולת הבחירה של החותם**
מחוזי ת"א: הסכם לא יהיה תקף כשקיים שוני קיצוני בין המסמך שהחותם האמין כי חתם עליו לבין המסמך שנחתם בפועל ובהעדר רשלנות החותם.
- 7. עדכוני מכרזים ומשפט מנהלי:**
 - ועדת המכרזים רשאית לקבל מסמכים ממציע במסגרת הליך הבהרות כל עוד אין פגיעה בשוויון**
העליון: השלמת מסמכים לשם הוכחת עמידתו של מציע בתנאי סף שנכלל בהצעה אינה בגדר תיקון ההצעה; אי צירוף המסמכים הוא פגם טכני שניתן לתקנו.

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון, מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ-3,200 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. להסרה מרשימת התפוצה או הצטרפות יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובאותה כתובת "אנא הסירו/צורפו אותי לרשימת התפוצה". ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שיועבר בשלמותו ולא נעשה כל שינוי בטקסט. אין האמור בעדכון זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי.

למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

החל מתחילת מאי 2013, מידי חמישי בשעה 11:00 משודרת ברדיו הבינתחומי 106.2 FM התכנית "יום הדין" עם עו"ד יניב פרידהוף ועו"ד שירה פורת ממשרד אפיק ושות' - שעה קלה על משפט, עסקים ומה שביניהם.

לתכנית המלאה מיום 12 יוני, 2014, ניתן להאזין בקישור הבא:

<http://youtu.be/9rBUe-n7gMk>

בתכנית הפעם, תכנית 45: הצהרות הון של פוליטיקאים, אלימות נגד שופטים, כתיבת צוואה בצרוף וידאו זכויות בעל בדירת אשתו בה גרו במשותף.

לתכנית המלאה מיום 19 יוני, 2014, ניתן להאזין בקישור הבא:

<http://youtu.be/QwedjLH2QeU>

בתכנית הפעם, תכנית 46: הצפת מקצוע עריכת הדין, פסילת קצבת הבטחת הכנסה לאברכים בבג"צ, סיום יחסי עבודה באס.אמ.אס. ומשמעותו המיסויית של אירוע גיבוש לעובדים.

ניתן לראות את המהדורות הקודמות באתר המשרד: www.afiklaw.com

2. מאמר בנושא: חשיבות ניסוח צוואה על ידי עורך דין והתנאים לקיומה

מצ"ב מאמר בנושא החשיבות שבניסוח צוואה על ידי עורך דין והתנאים לקיומה, מאת עו"ד לובה כהן ממשרד אפיק ושות'. את המאמר ניתן למצוא בקישור:

<http://www.afiklaw.com/files/articles/a155.pdf>

עו"ד לובה כהן היא עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), העוסקת בין היתר בתחום החברות ובתחום האזרחי-מסחרי.

3. תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך

א. ניתן לגבות חוב מחברה חדשה אשר הוקמה כדי להתחמק מחובות עבר
[תאמ (קריות) 46799-02-12 מיכאל פליקס בן חורין נ' א.ר. מטבחים פרימיום (2011) בע"מ,
29.05.2014, בית משפט השלום בקריות, כב' השופט עידית וינברגר]

זוכה בתביעה נגד חברה ביקש לגבות את סכום הזכייה אולם הסתבר לו כי החברה סגרה את שעריה והקימה חברה חדשה במקום. הזוכה פנה לבית המשפט בבקשה שיורה על חיוב החברה החדשה וכן את בעלי המניות בחברה הישנה בחוב הפסוק. בית המשפט קבע כי כאשר החברה החדשה העסיקה את אותם העובדים, השתמשה באותו מפעל ובאותם סניפי מכירה, באותו מלאי וציוד וכן לא שילמה לחברה הישנה תמורת נכסיה, ניתן לומר כי מדובר בחברה שהוקמה על מנת להתחמק מחובותיה. נקבע כי כאשר חברה מנסה להתחמק מפירעון חוב פסוק באמצעות הקמת חברות חדשות ניתן להרים את מסך ההתאגדות בין החברות ולנקוט בהליכי הוצאה לפועל נגד החברה החדשה. כמו כן, ניתן לומר כי בעלי המניות בחברה הישנה, על אף שלא היו בעלי מניות בחברה החדשה, היו מעין "שותפים סמויים" ומכאן שניתן לראות בהם אורגן של החברה. בהיותם כאלה, קבע בית המשפט שניתן לחייבם מכוח דוקטרינת הרמת המסך בשל פעילות בחוסר תום לב שנעשתה במטרה לקפח את נושי החברה, וקיבל את התביעה במלואה.

ב. טענות בדבר בעלות במניות חברה, אף שהיא איגוד מקרקעין, מתיישנות לאחר 7 שנים
[הפ (ת"א) 43819-06-13 דניאל חסון נ' משרד המשפטים/אגף רשם החברות, שות', 29.05.2014,
המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו, כב' השופט חאלד כבוב]

בית המשפט דחה מחמת התיישנות תביעה שהוגשה כדי לתקן מרשם מניות בחברה. התובע, אשר רכש זכויותיו כ-11 שנה לפני הגשת התביעה, טען כי בשלב כלשהו במהלך 37 השנים שלפני הגשת התביעה הועברו במרשם 6 מניות בעוד שאין כל מסמך בחברה על העברת המניות. בית המשפט קבע כי תקופת ההתיישנות של תביעה בישראל היא 7 שנים, למעט תביעות מקרקעין בהן התקופה היא 15 שנה (או 25 שנה בקרקעות מוסדרות). בעלות במניות בחברה, אפילו זו חברה המחזיקה מקרקעין בלבד (איגוד מקרקעין) נחשבת לזכות אובליגטורית ולא זכות מקרקעין ולכן ההתיישנות בתביעה לגביהן היא 7 שנים.

5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה

א. הסכם שאינו סביר ותנאיו לא הוגנים הנוגד את תקנת הציבור ואת תחושת הצדק יבוטל
[הפ (ב"ש) 4105/09 חשב גרניט ייזום ויישום פרויקטים בע"מ נ' שלמה כתבי, 05.06.2014, כב' השופט אריאל ואגון]

צד להסכם פנה לבית המשפט בבקשה להורות כי הסכם שנכרת עם צד שני הינו תקף על אף הודעת הצד השני על ביטול ההסכם מחמת עושק. בית המשפט בחן את פערי הכוחות בין הצדדים וקבע כי תנאי החוזה בהם בין היתר הוראות דרקוניות וטוטאליות הנוטלות כל שיקול דעת ועצמאות מצד אחד להסכם תוך זיכוי הצד השני בשיעורי תמורה דימיוניים וללא כל מגבלת זמן, הם תנאים החורגים ממה שנחשב הוגן ותקין והם תוצרי ניצול מצוקת המתקשר שמנגד. במקרה דנן, נקבע כי ההתקשרות החוזית אינה סבירה ונוגדת את תקנת הציבור ואת תחושת הצדק ולכן ניתנת לביטול מחמת עושק.

ב. חוק חופשה שנתית (תיקון מס' 13), התשע"ד-2014, 09.06.2014, o"n 2456

חוק חופשה שנתית קובע כי בנוסף לימי החופשה הקובעים בחוק קיימים מספר מצבים בהם עובד זכאי להיעדר מעבודתו- וזאת על חשבון ימי החופשה השנתית שלו. תיקון לחוק מיום 9 יוני, 2014, קובע כי קרובי משפחותיהם של חללי צבא ההגנה לישראל או נפגעי איבה רשאים להיעדר מעבודתם ביום האזכרה הפרטית של בן משפחתם וזאת נוסף להיעדרותם ביום הזיכרון הממלכתי על מנת להשתתף באזכרה הממלכתית. יובהר, כי על פי חוק אי מתן חופשה כאמור מהווה לא רק של תנאי ההעסקה הגוררת עיצום כספי אלא אף עבירה פלילית של מנהל בתאגיד או מזמין שירותים.

ג. פרסום לשון הרע שנעשה בתום לב ולשם הגנה על עניין אישי וכשר יזכה להגנה

[תא (פ"ת) 1532-06-09 בינה - חברה למחקר ביוטכנולוגי בע"מ נ' דימיטרי טבורובסקי, 05.06.2014, בית משפט השלום בפתח-תקווה, כב' השופט נחום שטרנליכט]

מדען שהועסק על ידי חברה שלח מכתב לארגונים שונים, אשר היו שותפים למחקר בנוגע לפיתוח המצאה מסוימת, בו טען כי הוא בעל הזכויות בקניין הרוחני ולא מעסיקתו. מעסיקתו טענה כי מדובר בלשון הרע. בית המשפט קבע, פרסום אשר יש בו כדי לפגוע במשלח ידה של החברה עלול להוות לשון הרע. שליחת המכתב לארגונים השותפים למחקר, היה עשוי לפגוע בשיתוף הפעולה בין החברה לשותפיה ואף היה עלול לסכל את רישום זכויות הקניין הרוחני. עם זאת, הוכח כי העובד האמין באמת ובתמים כי בבסיס הפטנט היו פיתוחים שפותחו על ידו עוד טרם הוקמה החברה ומשכך וודאי כי אין לה בעלות על הפיתוחים. בית המשפט פסק, כי היות והפרסום נעשה בתום לב ולשם הגנה על עניין אישי כשר של המדען, מתקיימת ההגנה הקבועה בחוק איסור לשון הרע גם אם לא הוכחו הזכויות הנטענות במכתב.

6. עדכוני מקרקעין

תנאי בהסכם שכירות אשר נחתם במחטף אינו תקף אם נשללה לחלוטין יכולת הבחירה של החותם

[הפ (ת"א) 20316-12-12 ויטלי דואניס נ' די סי די מקסימום בע"מ, 15.05.2014, בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, כב' השופט יונה אטדגי]

צדדים להסכם שכירות חתמו על נספח ובו סעיף המקנה לשוכרים זכות אופציה לקנות את המושכר בתום תקופת השכירות. המשכיר טען כי מעולם לא התחייב ולא הסכים למכור את המושכר, אלא סבר כי הנספח מתייחס להסכמות באשר לדמי השכירות שישולמו השוכרים בלבד. המשכיר ביקש לבטל את תנאי האופציה בטענה כי השוכרים גרמו לו לחתום על הנספח במחטף ותוך ניצול האמון שנתן בהם.

בית המשפט דן בטענת "לא נעשה דבר" שפירושה "החזרה לא בא לעולם" היות ונשללה באופן מוחלט יכולת בחירתו של החותם. בית המשפט מצוין, כי בפסיקה הוכרו שני יסודות כתנאי לתחולת הטענה. האחד, קיומו של שוני קיצוני בין המסמך שהחותם האמין כי חתם עליו לבין המסמך עליו חתם בפועל. השני, העדר רשלנות מצידו של טוען הטענה. במקרה דנן, נקבע כי התקיימו התנאים לקיומה ולהוכחתה של טענת "לא נעשה דבר" במיוחד לאור הרקע, אופן ניסוחו של הנספח, גילו ומצבו הבריאותי של המשכיר. ונקבע כי הסעיף בנספח המקנה לכאורה לשוכרים את הזכות לרכישת המושכר בטל ואינו תקף.

7. עדכוני מכרזים ומשפט מינהלי

ועדת המכרזים רשאית לקבל מסמכים ממציע במסגרת הליך הבהרות כל עוד אין פגיעה בשוויון

[עעמ 3241/14 ולד מרדכי קבלן לבריכות מים ובנין בע"מ נ' מדינת ישראל משרד הבינוי והשיכון, בית המשפט העליון, 9.06.2014, כב' השופט יצחק עמית]

במסגרת הליך הבהרות שנערך למציע בנוגע לשאלת עמידתו בתנאי הסף, צרף המציע מסמכים שונים אשר אימתו את טענותיו. לאחר ההבהרות השונות ותוספת המסמכים החליטה ועדת המכרזים כי המציע עמד בתנאי הסף של המכרז ואישרה את זכייתו. במסגרת ערעור מנהלי בית המשפט העליון התבקש לעכב ביצוע הזכייה ולקבוע בין היתר כי מתן אפשרות להשלמת מסמכים להוכחת עמידה בתנאי הסף, מהווה בין היתר 'מקצה שיפורים' פסול ומתן יתרון בלתי הוגן תוך פגיעה בעקרון השוויון.

בית המשפט העליון דחה את הבקשה וקבע בין היתר, כי לוועדת המכרזים סמכות לפנות למציע לשם קבלת הבהרות ופרטים נוספים הדרושים לה, ובלבד שלא יהא בכך משום מתן יתרון בלתי הוגן או פגיעה בעקרון השוויון בין המציעים. במקרה דנן, המציע לא המציא מסמכים ופרטים נוספים לגבי פרויקטים אחרים, והליך ההבהרה נסב על פרויקט מסוים אליו הפנה בהצעתו. נקבע כי אין מדובר בתיקון ההצעה, אלא אי המצאת מסמכים המוכיחים את כשירות תנאי הסף, בעוד אי צירופם בנסיבות אלה מהווה פגם טכני שניתן לתקנו.

חשיבות ניסוח צוואה על ידי עורך דין והתנאים לקיומה / עו"ד לובה כהן¹

צוואה הינה מסמך משפטי מחייב המהווה מעין "מכתב אישי אחרון" לקרובי ויקירי המוריש, בה מבטא המוריש את רצונותיו, משאלותיו ובקשותיו האחרונות טרם מותו. כאשר הצוואה אינה עומדת בדרישות החוק ומתבטלת בשל כך, או אם ניסוחה אינו ברור וניתן לאכיפה, רצון המת עלול שלא להתקיים או שיתקיים רק לאחר הליך ארוך ומורכב, אשר עשוי גם לגרור סכסוכים משפחתיים מיותרים.

עקרון העל הניצב בבסיס דיני הירושה הינו קיום רצון המת. ההנחה הגלומה בצוואה הינה כי הצוואה מבטאת את רצונו האמיתי והמלא של המוריש. צוואה הינה אחת ההחלטות החשובות ביותר לאדם בחייו, בה הוא מביע את רצונו האמיתי מה ייעשה ברכושו לאחר מותו. בהיעדר צוואה, לרבות אם הצוואה בוטלה מסיבה כלשהי, ההורשה הינה על פי דין ולא דווקא תהיה כפי שהנפטר רצה. רק באמצעות עריכת צוואה הנעשית על פי דין ובאמצעות עורך דין בעל ידע יכול אדם להיות סמוך ובטוח כי לאחר מותו יחולק רכושו על פי רצונו. כך יהיה גם המצב אם הצוואה בוטלה בשל אי עמידתה בתנאי הדין.

צוואה המנוסחת באופן נכון תגדיר בצורה ברורה ומפורשת את הרצון החופשי של המוריש ותהיה ניתנת לאכיפה ויישום מיידי. בין היתר דורש החוק הישראלי תנאים פורמאליים שונים למתן תוקף לצוואה (למשל, עדים שנדרשים במקרים מסוימים), מטפל באופן ספציפי בצוואות הדדיות (צוואות של בני זוג, האחד לטובת השני באופן הדדי) וקובע כיצד יש להתייחס לצוואה הקובעת זכויות למי שהשתתף בעריכתה. החוק גם מתייחס למצב בו כבר היתה קיימת צוואה קודמת וכעת מבוקש ביטולה, שינויה או תוספות לה. אי תשומת לב לתנאים אלה עלולה לגרום לצוואה להתבטל.

זאת ועוד, חשוב לשים לב לניסוח משפטי נכון של סעיפי הצוואה. צוואה מנוסחת היטב על ידי עורך דין לא רק שמונעת סכסוכי ירושה אלא גם תאפשר ליורשים לכבד את המצווה לאחר פטירתו. החוק קובע כי הוראת צוואה שאין לראות מתוכה למי ציווה המצווה או מה ציווה או שאין להבין משמעותה - בטלה. עם זאת, לפעמים ניסוח משפטי לא ברור, או ניסוח שבסופו של דבר לא יהיה ניתן לביצוע, עלול לגרום לאו דווקא לבטלות הצוואה אלא לבעיות בקיום הצוואה ולעתים להאט את תהליך קיום הצוואה או אף לעצרו למשך תקופות ארוכות. כך, חשוב שהצוואה תנוסח על ידי עורך דין שיוודא עמידתה בדרישות החוק והיותה ברורה וניתנת ליישום.

¹ עו"ד לובה כהן הינה עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.